

Plan de lecție: cauzele și consecințele corupției

Timp: 50 minute

Grup țintă: elevi de liceu

Obiectivul lecției:

- La sfârșitul lecției, elevii vor putea să definească fenomenul corupției, să analizeze cauzele și consecințele corupției, să identifice măsuri de prevenire și combatere a corupției

Instrumente de lucru: tablă și cretă, foi de hârtie (de preferat de flipchart), videoproiector, creioane colorate/markere, scotch, două studii de caz, film scurt.

Metode: lucrul individual și în grup, vizionare film scurt

Activitate: La început, elevii primesc individual cele două studii de caz și le citesc (5 minute). Apoi, printr-o metodă aleatorie, elevii sunt împărțiți în trei grupe cât mai egale și primesc instrumente de lucru: foi/markere (5 minute). Primul grup va avea ca sarcină să identifice și să scrie pe foi care sunt cauzele celor două cazuri de corupție din cele două studii de caz (10 minute). Cel de-al doilea grup va avea sarcina să identifice efectele/consecințele pentru societate/comunitate ale celor două cazuri de corupție (10 minute). Al treilea grup va avea sarcina să identifice măsurile de prevenire și combatere care ar trebui luate în fiecare caz în parte (10 minute). Fiecare grup își stabilește un raportor care prezintă clasei rezultatele (15 minute). În timpul prezentării elevilor, profesorul face un sumar al rezultatelor pe tablă. Pe baza sumarului, profesorul se angajează în discuții cu clasa pentru a valida/identifica noi cauze, consecințe și măsuri de prevenire și a generaliza rezultatele (10 minute). În final, profesorul proiectează filmul scurt DGA din folder-ul de resurse (2 minute). Filmul poate fi vizionat și online aici: <https://www.facebook.com/directiageneralaanticoruptie/videos/10156160498717418/>

Analiză: În cadrul discuțiilor de la clasă, profesorul va compara rezultatele obținute de elevi cu următoarea listă de cauze, consecințe și măsuri.

Corupția în sectorul public reprezintă comportamentul angajaților din sectorul public, fie ei politicieni sau funcționari publici, care ajung la îmbogățirea proprie sau a celor apropiați lor prin metode neadecvate și ilegale, folosind în mod abuziv puterea publică cu care au fost învestiți.

Cauze ale corupției:

- Promovarea în funcții publice a unor persoane fără integritate;
- Lipsa controlului din partea instituțiilor cu atribuții de control (Curtea de Conturi, Ministere etc);
- Lașitate/teamă: nimeni din interior nu ia atitudine și nu semnalează abuzurile de frică să nu fie dat afară;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Lăcomia nemăsurată a celor corupți și sentimentul de impunitate (nu trebuie să dea socoteală nimănui);
- O putere prea mare încredințată unor persoane, fără mecanisme de darea de socoteală;
- Politizarea instituțiilor publice (sunt angajate persoane propuse de partide, nu pe bază de merit sau concurs);
- Cumpărarea/vânzarea votului în campaniile electorale;

Consecințe ale corupției:

- Deturnarea unor sume mari de la bani de la folosirea pentru nevoile reale ale oamenilor (medicamente, materiale educaționale);
- Decizii importante sunt determinate de interese personale, care nu iau în considerare nevoile și interesul comunității/societății;
- Costuri ridicate ale bunurilor și serviciilor comparativ cu prețurile practicate în mod obișnuit pe piață (un bun ajunge să coste și de 10 ori mai mult decât la magazin);
- Scăderea standardelor de calitate, căci se oferă servicii inutile sau se achiziționează bunuri nefolositoare sau de calitate proastă.
- Ineficiență economică și risipă;
- Erodează curajul necesar aderării la standarde înalte de probitate morală (sentimentul moral intră în declin, fiecare întrebându-se de ce trebuie să fie el unicul reprezentant al moralității);
- Climatul organizațional se degradează, apare frica și stresul continuu, calitatea muncii scade;
- Pierdere substanțială de efort productiv, căci timpul și energia sunt consumate în vederea creării de legături pentru a reuși înșelarea/fraudarea sistemului, și nu pentru a face schimbări în bine;
- Beneficiarii serviciilor publice (pacienți, elevi) primesc servicii de o calitate mai slabă sau nu primesc deloc ce li se cuvine;
- Suspiciune generalizată și acuzații calomnioase, cu care poate fi șantajat până și cel mai onest funcționar public.

Măsuri de prevenire și combatere a corupției:

- Creșterea transparenței instituțiilor publice - de ex. publicarea din oficiu a tuturor plăților din bani publici;
- Protejarea persoanelor din instituțiile publice care semnalează încălcări ale legii;
- Investigarea de către autorități independente a tuturor sesizărilor de încălcări ale legii;
- Publicarea declarațiilor de avere și de interese;
- Creșterea transparenței partidelor politice - de ex. autorizarea și justificarea fiecărei acțiuni de campanie;
- Implicare a cetățenilor care află de încălcări ale legii sau depunerea de reclamații atunci când serviciile primite sunt de proastă calitate;
- Sancționarea firmelor care dau mită;
- Protejarea firmelor care refuză să dea mită și semnalează cazul autorităților.

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Studiul de caz 1

Timp de 5 ani, managerul unui spital public a delapidat spitalul cu aproximativ 500,000 de euro prin retrageri zilnice de bani cash din casieria spitalului (între 400 și 1000 Euro/zi). Managerul teroriza angajații spitalului obligându-i să aducă facturi/bonuri false pentru bunuri și servicii de care nu a beneficiat spitalul pentru a acoperi banii lipsă din casierie. Fosta contabilă a mărturisit în fața judecătorului următoarele: *„M-a făcut țigancă pentru că nu am vrut să fac facturi false. Toți semnav de frică. Inclusiv medicii semnav tot ce li se pune în față, tot de frica înjurăturilor. Mi-e și rușine să spun cum vorbea cu directoarea medicală. Dacă e, vă scriu pe o foaie, onorată instanță! Murise mama directoarei de 3 zile și el o înjura de morți. Eram sclavi pe plantație! Zilnic se scoteau 2.000 lei din trezorerie pentru manager. Dacă nu exista suma în casă, cineva alerga să îi scoată de pe cardul propriu și îi recupera după. Nu știu ce s-ar fi întâmplat dacă nu i se aduceau, pentru că se rezolva mereu de frică! Există o firmă care, zilnic, repara fictiv imprimante și schimbă tonerul. De 20 de ori pe lună! Și totul era semnat acolo, în interior, de finul domnului manager. El avea ștampila firmei, el semna tot”*. În aceeași perioadă, procurorii acuză managerul de spital că a solicitat și primit de la firmele care prestau servicii/livrau bunuri pentru spital diverse beneficii: bilete de avion, cazare, masă la restaurant și închirieri de autoturisme pentru 470 de excursii în străinătate ale managerului de spital și ale colegilor lui din conducerea spitalului. Valoarea tuturor acestor beneficii a fost de aproximativ 200,000 euro. Firmele care ofereau beneficii managerului primeau contracte preferențiale și nu livrau de fapt bunurile. O martoră explică: *„Ca să vă dați seama cum se făceau contractele, firma X trebuia să livreze pansamente spitalului. Nu s-a primit niciun pansament, nu s-a pansat nimeni cu pansament de la firma X!”*. În contabilitate spitalului se decontau cadouri (bijuterii) pentru favoritele managerului.

Studiu de caz 2

În urma unei licitații publice la care a participat un singur consorțiu de firme condus de o companie din Elveția s-a încheiat un contract cu Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale prin care firmele respective au furnizat ministerului dreptul de utilizare a unui număr de 163.427 licențe Microsoft (ex. Office - Word, Excel) în perioada august 2009-decembrie 2012. Ministerul Comunicațiilor a plătit pentru aceste servicii 90 de milioane de euro, în 9 rate a câte 10,020,260.53 Euro (3 rate/an X 3 ani). După primele două rate încasate, firma din Elveția a plătit unei firme off-shore înființate în Cipru suma de 18 milioane de euro prin care aceasta din urmă să presteze servicii de suport IT: *„instalarea noii versiuni software, upgrade pentru noua versiune software, service pentru versiunea soft existentă, servicii de urgență pentru București, Muntenia, Transilvania, Moldova”*. Aceste servicii nu au fost niciodată prestate de firma din Cipru. În schimb, cele 18 milioane de euro au fost distribuite după cum urmează: 2,2 milioane Euro ministrului Comunicațiilor și Societății Informaționale care a aprobat contractul, 9,6 milioane de euro soțului Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice care a sprijinit acest contract în Guvern și care avea influență în cadrul Guvernului, 0,5 milioane Euro materiale electorale pentru partidul aflat la guvernare, 4 milioane de euro unui primar de la partidul aflat la guvernare.

Notă1: aceste studii de caz au fost inspirate din cazuri reale, fără a fi menționate persoanele implicate. Cazurile au fost simplificate în scop didactic.

Notă2: Material dezvoltat de Centrul de Resurse Juridice în cadrul proiectului **„Dezvoltarea sistemului de management anticorupție la nivelul județului Giurgiu - SisABC”**, Cod MySMIS: 116685, Cod SIPOCA: 407. Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

